

SCI-CONF.COM.UA

MODERN RESEARCH IN SCIENCE AND EDUCATION

**PROCEEDINGS OF VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MARCH 7-9, 2024**

**CHICAGO
2024**

MODERN RESEARCH IN SCIENCE AND EDUCATION

Proceedings of VII International Scientific and Practical Conference

Chicago, USA

7-9 March 2024

Chicago, USA

2024

UDC 001.1

The 7th International scientific and practical conference “Modern research in science and education” (March 7-9, 2024) BoScience Publisher, Chicago, USA. 2024. 519 p.

ISBN 978-1-73981-123-5

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Modern research in science and education. Proceedings of the 7th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Chicago, USA. 2024. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-research-in-science-and-education-7-9-03-2024-chikago-ssha-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: chicago@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2024 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2024 BoScience Publisher ®

©2024 Authors of the articles

НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ В СУДОВО-МЕДИЧНУ ПРАКТИКУ

Біляков Андрій Миколайович,

д.м.н., проф.

проф. каф. судової медицини та мед. права

Національний медичний університет

ORCID ID: 0000-0003-0660-9872

Михайличенко Борис Валентинович,

д.м.н., проф.

Зав. каф. судової медицини та мед. права

Національний медичний університет

ORCID ID:0000-0002-3546-4193

Зосіменко Володимир Вікторович

к.м.н.

Перший заст. начальника ДСУ «Головного бюро СМЕ МОЗ України»

м. Київ, Україна

Личман Тамара Василівна

Заст. начальника ДСУ «Головного бюро СМЕ МОЗ України»

м. Київ, Україна

Вступ. Судово-медична експертиза при встановленні ступеня тяжкості тілесних ушкоджень нерідко за діагностичний критерій використовує відсоток втрати загальної працездатності, який визначає за застарілими радянськими правилами[1]

Україна, реформуючи систему охорони здоров'я за світовим зразком, розпочала зміну порядку встановлення інвалідності, а відтак і втрати працездатності, припиняючи роботу МСЕК, яку за даними міністра охорони здоров'я Ляшка В.К. заплановано з 2025 року.

Натомість вже в квітні 2022 року було ухвалено Національний класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я [2].

Тепер встановлення інвалідності буде відбуватися за критеріями МКФ, які принципово відрізняються від існуючих. Саме тому судово-медична експертиза має адаптувати використання МКФ для власних потреб, зокрема,

при встановленні відсотку втрати загальної працездатності.

Мета роботи.

Запровадження в медичну практику Національного класифікатора функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я призведе до зміни оцінки даних параметрів в закладах охорони здоров'я. Відхід від встановлення відсотків втрати загальної працездатності призведе до правових колізій при їх використанні в судово-медичній практиці. Метою роботи став розгляд можливостей застосування МКФ для судово-медичних потреб.

Матеріали та методи.

Відповідно до частини другої статті 8 Закону України “Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я”, угоди між ВООЗ та МОЗ від 12.04.2021 року №TR/19/063REV1 “Про надання прав на переклад та публікацію Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ)”, в Україні розроблено Національний класифікатор 030:2022 “Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я”, який гармонізований з Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (The International Classification of Functioning, Disability and Health, ICF) Всесвітньої організації охорони здоров'я. МКФ належить до міжнародних класифікацій, розроблених (ВООЗ) для застосування до різних аспектів здоров'я.

Вона була схвалена 54-ю сесією Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я для міжнародного використання 22.05.21 року (резолюція WHA54.21) і стала основою для встановлення здоров'я та інвалідності [3].

В Україні лише в 2016 році Міністерство охорони здоров'я офіційно ініціювало процес впровадження МКФ в реабілітацію[4]. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1008 був затверджений План заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і

підлітків [5].

Запровадження класифікатора дозволяє:

- збирати та обробляти міжнародно порівняльні статистичні дані щодо функціонування та обмежень життєдіяльності людини при організації надання реабілітаційної допомоги з урахуванням порушень функцій та структур організму, обмежень активності та обмежень можливості участі таких осіб, а також впливу факторів середовища та особистих факторів при проведенні реабілітаційного обстеження, встановленні мети та завдань реабілітаційної допомоги та плануванні комплексу заходів, необхідних для їх досягнення, зокрема в частині підбору, налаштування та забезпечення допоміжними засобами реабілітації;

- уніфікувати кодування реабілітаційної допомоги у закладах охорони здоров'я та реабілітаційних закладах усіх форм власності та за їх межами, а також при наданні допомоги у сферах соціального захисту, освіти, фізичного виховання та спорту та працевлаштування осіб з обмеженнями повсякденного функціонування (осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю), забезпечення безбар'єрності та доступності [6, с. 4].

Слід звернути увагу, що класифікатор охоплює не лише всі аспекти здоров'я людини, а й деякі складові добробуту, пов'язані зі здоров'ям. Об'єктами класифікації є порушення структур та функцій організму, обмеження активності та обмеження можливості участі, а також фактори середовища при будь-яких станах здоров'я, які кодуються окремо та незалежно за національним класифікатором 025:2021 "Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я".

Класифікатор має чотирирівневу структуру та складається з двох частин (Функціонування та обмеження життєдіяльності), чотирьох компонентів (Функції організму, Структури організму, Активність та Участь, Фактори середовища), що зображено на рис 1.

Рис. 1. Модель МКФ

Кожен з компонентів “Функції організму” та “Структури організму” має чотири рівні, а кожен з компонентів “Активність та Участь” та “Фактори середовища” мають три рівні.

Компонент “Функції організму” має один кваліфікатор “Обсяг або величина порушення”: 0 “відсутні порушення”, 1 “легкі порушення”, 2 “помірні порушення”, 3 “важкі порушення”, 4 “абсолютні порушення”, 8 не уточнено, 9 не застосовується.

Компонент “Структури організму” має три кваліфікатори, які мають використовуватись одночасно:

- перший кваліфікатор “Обсяг або величина порушення”: 0 “відсутні порушення”, 1 “легкі порушення”, 2 “помірні порушення”, 3 “важкі порушення”, 4 “абсолютні порушення”, 8 не уточнено, 9 не застосовується;

- другий кваліфікатор “Природа змін у структурах організму”: 0 “відсутність змін у структурі”, 1 “повна відсутність”, 2 “часткова відсутність”, 3 “додаткова частина”, 4 “аберантні розміри”, 5 “порушення цілісності”, 6 “змінене розташування”, 7 “кількісні зміни структури, включно із накопиченням рідини”, 8 не уточнено, 9 не застосовується;

- третій кваліфікатор “Анатомічна локалізація”: 0 “більш ніж одна ділянка”, 1 “справа”, 2 “зліва”, 3 “з обох сторін”, 4 “спереду”, 5 “ззаду”, 6 “проксимально”, 7 “дистально”, 8 не уточнено, 9 не застосовується.

Компонент “Активність та Участь” має два кваліфікатори щодо величини обмежень активності та обмежень можливості участі, які мають використовуватись одночасно:

- перший кваліфікатор “Виконання”: 0 “відсутні труднощі”, 1 “легкі труднощі”, 2 “помірні труднощі”, 3 “важкі труднощі”, 4 “абсолютні труднощі”, 8 не уточнено, 9 не застосовується;

- другий кваліфікатор “Здатність”: 0 “відсутні труднощі”, 1 “легкі труднощі”, 2 “помірні труднощі”, 3 “важкі труднощі”, 4 “абсолютні труднощі”, 8 не уточнено, 9 не застосовується.

Компонент “Фактори середовища” має один рівень кваліфікаторів щодо величини та виду впливу факторів середовища. У разі, якщо фактор середовища є бар'єром – він зазначається простою цифрою (“1”), якщо фактор середовища є сприятливим чинником – він зазначається з позначкою “+” (“+1”): “бар'єр або сприятливий чинник” - +0 “відсутність сприятливого чинника” або 0 “відсутність бар'єру”, +1 “легкий сприятливий чинник” або 1 “легкий бар'єр”, +2 “помірний сприятливий чинник” або 2 “помірний бар'єр”, +3 “важкий сприятливий чинник” або 3 “важкий бар'єр”, +4 “абсолютний сприятливий чинник” або 4 “абсолютний бар'єр”, 8 не уточнено, 9 не застосовується [6, с. 8].

Результати та обговорення. Розглядаючи компоненти класифікатора слід зазначити, що не всі з них можуть бути використані для потреб судово-медичної практики. Зокрема, про стійкі незворотні зміни стану здоров'я, що виникли після травмування, може свідчити компонент “Функції організму”, що має один кваліфікатор “Обсяг або величина порушення”, що визначається критеріями - легкі, помірні, важкі, абсолютні порушення. Однак цей кваліфікатор потребує адаптації для судово-медичної практики шляхом співставлення величини порушень з нинішніми відсотками втрати загальної працездатності.

В Компоненті “Структури організму”, наявний аналогічний кваліфікатор “Обсяг або величина порушення”, що має такі ж градації - легкі, помірні, важкі,

абсолютні порушення і також може бути використаний для потреб судово-медичної практики після відповідної адаптації. А от кваліфікатори “Природа змін у структурах організму” та “Анатомічна локалізація” є мало перспективними, адже не вказують на розмір втрати працездатності.

Що ж стосується компонентів “Активність та Участь” та “Фактори середовища”, то вони спрямовані на соціальну адаптацію травмованої людини і є мало перспективними для визначення величини (розміру) стійкої втрати працездатності.

Висновки. Таким чином, використання компонентів “Функції організму” та “Структури організму” Національного класифікатора функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров’я можливе для потреб судово-медичної практики після відповідної адаптації кваліфікатору “Обсяг або величина порушення”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Наказ МФ СРСР від 08.01.1986 *«Інструкція о порядке организации и проведения врачебно-страховой экспертизы»*. Вилучено з: <http://consultant.parus.ua/?doc=07Z4EBDF5F>.
2. Наказ Мінекономіки України від 09 квітня 2022 року № 810-22 *“Про затвердження національного класифікатора НК 030:2022”* Вилучено з: https://moz.gov.ua/uploads/8/44015-nk_030_2022_klasifikator_funkcionuvanna_obmezenna_zittedial_nosti.pdf.
3. International classification of functioning, disability and health. Geneva: world health organization, 2001 [cited 2019 may 14]. Вилучено з: <http://www.who.int/classifications/icf/en/>.
4. Гординська М. Порівняльна характеристика історично створених моделей реабілітації, базованих на міжнародній класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров’я, а також – на міжнародній класифікації хвороб і проблем, пов’язаних зі здоров’ям. Спортивний вісник Придніпров’я. 2017; 2:171-176. Вилучено з: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svp_2017_2_33/

5. Україна. Кабінет Міністрів. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1008 *«Про затвердження плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків»*. Вилучено з: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1008-2017- %D1%80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1008-2017-%D1%80).

6. Національний класифікатор 030:2022 “Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я”. Вилучено з [https://moz.gov.ua/uploads/8/44015- nk_030_2022_klasifikator_funkcionuvanna_obmezenna_zittedial_nosti.pdf](https://moz.gov.ua/uploads/8/44015-nk_030_2022_klasifikator_funkcionuvanna_obmezenna_zittedial_nosti.pdf)